

СОЦІАЛЬНІ І МЕДИКО-ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПИТАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
НАСЕЛЕННЯ ЗОНИ СПОСТЕРЕЖЕННЯ АЕС.

В.А. Прилипко, Ю.Ю. Озерова, М.М. Морозова, І.В. Бондаренко, К.К. Туз
ДУ «Національний науковий центр радіаційної медицини НАМНУ», м.Київ

E-mail: medsocncrm@gmail.com

Рівень здоров'я, довкілля і економіка тісно пов'язані між собою. У цьому контексті особливо важливим є принцип суспільної справедливості, що вимагає пошуку шляхів зменшення нерівності в праві на здоров'я. Особливо це стосується населення, що мешкає на територіях поблизу об'єктів ядерного циклу, можливості якого можуть відрізнятися в доступі до основних передумов здоров'я.

Метою дослідження стало вивчення стану задоволеності складовими якості життя населення, що мешкає в зоні спостереження (ЗС) атомної електростанції (АЕС).

Методи дослідження: соціологічні (аналіз нормативних документів, опитування населення, експертні оцінки), статистичні та математичні.

Аналіз соціального самопочуття працюючого населення ЗС дозволив визначити узагальнену емоційно-оціночну реакцію населення на своє становище в суспільстві з врахуванням територіальних особливостей пов'язаних з діяльністю Рівненської АЕС. Була виявлена достовірна кореляційна залежність суб'єктивної оцінки населенням екологічної ситуації на території проживання та рівня інтегрального індексу соціального самопочуття, тобто чим більша впевненість респондентів у благополуччі екологічного стану проживання, тим вищий у них рівень соціального комфорту. Негативно впливають на формування стану соціального самопочуття низькі рівні достатності таких сфер соціальних умов життя як соціальної безпеки, соціально-політична, соціальних відносин. Рівень достатності в сфері соціальної безпеки пов'язаний із занепокоєністю респондентів у виникненні надзвичайних ситуацій (НС).

Стан державної охорони здоров'я за досліджуваними параметрами оцінений нижче середнього та на рівні середнього. Найнижчі оцінки отримали показники

можливості купівлі необхідних ліків «за доступними цінами», отримання якісної медичної допомоги в селах та наявність спеціалістів. Серед видів медичної допомоги вимагають поліпшення: забезпечення необхідними медичними препаратами; лікувально-профілактична допомога, профілактичні огляди, диспансеризація; поліпшення роботи швидкої медичної допомоги. Близько третини населення вказують на необхідність поліпшення медико-психологічної допомоги. Оцінка системи державної охорони здоров'я медичними працівниками дещо вища, ніж у працюючого населення за всіма складовими. Оцінки працівників АЕС і освітян близькі за значеннями і займають проміжне положення між оцінками медичних працівників і управлінців органів виконавчої влади і місцевого самоврядування. Останні поставили найнижчі оцінки за всіма складовими державній системі охорони здоров'я.

Зміна джерел фінансування Спеціалізованих медико-санітарних частин (СМСЧ МОЗ України), що надають медичну допомогу працівникам АЕС, та його скорочення призвело до зменшення статей фінансування пов'язаних з готовністю на випадок НС (забезпечення необхідними препаратами і ліками, спеціальним одягом, транспортом і т.п.). За оцінками експертів, система оповіщення, забезпечення засобів колективного і індивідуального захисту (маски, респіратори, препарати стабільного йоду) на випадок НС на АЕС не відповідають вимогам нормативних документів і суттєво відрізняються у сільській та міській місцевості.

Таким чином вивчення умов життя населення ЗС дозволило визначити протиріччя між громадським запитом у ефективному управлінні процесами покращення якості життя населення, з одного боку, і недостатньої наукової розробки і наявності стратегії, технологій управління даними процесами, з іншого боку.

Виходячи з вище приведеного основні зусилля з покращення якості життя населення ЗС, підвищення соціальної ефективності і оптимізації управління повинна бути зосереджена на розробці системи державних і муніципальних соціальних стандартів забезпечення якості життя людей, які були б відповідні територіальним особливостям умов проживання.